

حاشیه‌ای که با اراده به متن آمد

دبیر ستاد سامان‌دهی حاشیه شهر مشهد از تلاش شهیدان اصلائی و دارایی در رسیدگی به مناطق کم‌برخوردار می‌گوید

گفت‌وگوی روز

روزنامه نگار مرتضی محمدنور

درست‌سوم‌ماه‌رمضان ۱۴۰۱ بود که خبر تلخی فضای مجازی را بر کرد؛ خبری که حادثه‌حمله‌یکی از نیروهای تکفیری به‌سه‌روحانی حجج الاسلام‌اصلائی، دارائی وپاکدامن در حرم‌مطهر‌رضوی را روایت می‌کرد. این حادثه به‌شهادت دوتن و جانبازی یک‌نفر منجر شد. پس از آن نام حجج اسلام محمد اصلائی و محمد صادق دارائی نیز به‌فهرست پرشمار شهیدای این مرزوبوم که به‌زهر کین دشمن به‌شهادت رسیدند، اضافه شد؛ شهیدان اصلائی و دارائی البته نامشان به‌واسطه فعالیت‌هایشان با حاشیه‌شهر مشهد هم‌گره خورده‌است؛ حاشیه‌ای که برای آبادانی اش مخلصانه تلاش کردند و مطالبه‌گری‌هایشان در نشست‌ها و جلسات مختلف برای بهبود وضعیت مناطق حاشیه‌ای شهر مشهد زبانه‌زد همه آن‌هایی است که در این زمینه‌دستی بر آتش دارند. هم‌زمان با سال‌روز شهادت این دوشهید بزرگوار پای صحبت‌های حجت الاسلام‌والمسلمین سید احمد حسینی، دبیر ستاد سامان‌دهی حاشیه شهر مشهد، نشستیم تا وهم از شخصیت این دوشهید بگویید (که خوششان نام این ستاد را بیش بر زبان‌ها انداخت)، هم از کارنامه فعالیت‌های قرارگاه ویژه محرومیت‌زدایی حاشیه شهر مشهد که در سال ۱۳۹۴ به فرمان رهبر معظم انقلاب تشکیل شد. این ستاد به ریاست آیت‌ا... سید احمد علم‌الهدی، نماینده ولی فقیه در خراسان رضوی، با عضویت همه دستگاه‌های فرهنگی، اجرایی و امنیتی تشکیل شد که پس از احصا و طبقه‌بندی مشکلات، ظرفیت‌های سازمانی و مردمی را بسیج کرد تا چالش‌های مناطق حاشیه‌شهر مشهد را یکی پس از دیگری برطرف کند.

شرایط، با وجود رقم خوردن دفاع مقدس و مسئله خشک‌سالی استان‌های جنوبی، این مهاجرت‌ها شدت پیدا کرد و به‌موازات این مسائل، حضور بعضی از جریان‌های غیرهمسو با نظام، فرقه‌های مختلف اعم از شیعه و سنی در بعضی از محله‌ها، اوج‌گیری فعالیت‌های داعش در کشورهای همسایه و تهدید مستمر گروهک‌های تروریستی باعث شد نگرانی جدی برای دلسوزان نظام ایجاد شود که ممکن است این مسئله برای دشمن، باتوجه به حضوری که افغانستان پیدا کرده بود، فرصتی برای سوءاستفاده شود.

در چنین وضعیتی، جمعی از دلسوزان نظام نگرانی خود را به رهبر معظم انقلاب انتقال دادند و معظّم‌له که از دیرباز با محلات حاشیه شهر مشهد آشنا بودند، تذکراتی به متولیان دادند که البته کمتر موردتوجه قرار گرفت، بنابراین خود به میدان آمدند و با فراخوان دادن به دستگاه‌های فرااستانی مثل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دستگاه‌های استانی مثل شهرداری، آستان قدس رضوی و بقیه دستگاه‌ها، امور را حتی به صورت میدانی به نمایندہ خودشان در استان و اسبازی کردند تا رفع محرومیت را به‌کلیدواژه مشترک همه مطالبات تبدیل کند.

در اوایل سال ۱۳۹۴ که این دستور صادر شد، در کمترین زمان ممکن طراحی مدیریت کار صورت گرفت و قراگاهی به ریاست آیت‌ا... علم‌الهدی با عضویت همه دستگاه‌های فرهنگی، اجرایی و امنیتی ایجاد شد. این قرارگاه بعدها به عنوان ستاد اجرایی و دبیرخانه سامان‌دهی حاشیه شهر خوانده شد و پس از تقسیم‌بندی حاشیه شهر به هشت پهنه توانست اقصاشر مختلف محرومیت‌هایی در این پهنه‌ها بیش از همه ساکنان را گرفتار کرده بود؟

وضعیت احیای حاشیه شهر مشهد تحت تأثیر دو بحث حقیقت تلاش‌های ستاد حاشیه شهر در این سال‌ها مستلزم شناخت واقعی شرایط حاشیه شهر مشهد پیش از شکل‌گیری ستاد است. پیش از آغاز فعالیت این ستاد، وضعیت در حاشیه شهر چطور بود؟ چه محرومیت‌هایی در این پهنه‌ها بیش از همه ساکنان را گرفتار کرده بود؟

وضعیت احیای حاشیه شهر مشهد تحت تأثیر دو

چه شد که ستاد ویژه‌ای با محوریت سامان‌دهی حاشیه شهر در مشهد شکل گرفت؟

بحث درباره ۸ یا ۱۰ سال اخیر نیست. حدود پنجاه سال است که به‌دنبال پیروزی انقلاب اسلامی، مشهدالرضا^ع به عنوان یک کانون فرهنگی مذهبی موردتوجه اقصاشر مختلف مردم قرار دارد و شاهد افزایش فزاینده نرخ مهاجرت موقت یا دائمی به این شهر هستیم. در این

عامل مهم است که درگذشته هویت پیدا کرده‌اند. عامل اول روستاهای پیرامون مشهد هستند که با همان بافت روستایی توسعه پیدا کرده و در ادامه به شهر متصل شده‌اند. بدون پیش‌بینی نیازهای زیستی اعم از کالبدی، بهداشتی، فرهنگی رفاهی و امنیتی، عامل دوم نیز حضور بسیاری از مهاجران است که از دیار خودشان هجرت کرده و در جوار این روستاها به شکلی ساکن شده‌اند که هویت هر منطقه را با حفظ هویت فرهنگی مبدأ مهاجرت خود شکل داده‌اند.

مضاف بر این، به دلیل پیش‌بینی نشدن نیازهای زیرساختی برای جمعیت جدید در ابعاد مختلف از جمله آموزشی، بهداشتی و امنیتی، تناسبی بین امکانات موجود و جمعیت مستقرشده نیز وجود نداشت و بعضاً شاهد فضاهایی بودیم که هرپهنده‌ای را متأثر می‌کرد، مظاهری همچون معناتان متجاهر، فروش آشکار مواد مخدر و ناامنی‌های گسترده که باعث آزار هرپهنده‌ای می‌شد.

اگرچه برخی مسئولان در طول این سال‌ها همیشه تلاش کردند تا یا خود را به غفلت بزنند یا مسئولیت را متوجه نهاد دیگر بدانند. وضعیت به‌گونه‌ای پیش می‌رفت که یکی از مسئولین عالی

استان به صراحت بیان می‌کرد که حاشیه شهر مشهد روی بشکه باروت قرار گرفته و هر لحظه انتظار انفجار آن وجود دارد. دستگاه‌های متولی هم در حوزه مأموریت ذاتی خود در منطقه حاشیه شهر احساس تکلیف نمی‌کردند.

اگرچه گستره خدمات ستاد حاشیه شهر بسیار وسیع است، اما بفرمایید مهم‌ترین خدمات و مجاهدت‌های این ستاد در طول سال‌های فعالیتش چه بوده است؟

با شکل‌گیری ستاد سامان‌دهی حاشیه شهر مشهد و با ایجاد کمیته‌های فرهنگی، امنیتی، عمرانی، محرومیت‌زدایی و سلامت، کار رسیدگی به حاشیه شهر آغاز شد. تأکید بر این بود که در همه این حوزه‌ها باید پیوست فرهنگی لحاظ شود و بر همین اساس، روحانیون فعال در محله‌ها، محور همه اقدامات قرار گرفتند. به تدریج با وجود نبود بودجه ملی، شیب خدمت‌رسانی به حاشیه شهر سرازیر شد و در فرصت زمانی محدود، ستاد حاشیه شهر توانست جلوی توسعه پهنه‌ها و تشدید جالش‌ها را بگیرد و اقداماتی برای رفع محرومیت‌ها در دستور کار قرار دهد که

جهادگر محرومیت‌زدایی

مشکلات مردم، انجام داد. شهید دارایی که ارتباط نزدیکی با شهید اصلائی داشت، کمی پیش از شهادت به عنوان مسئول پهنه شهید آمده در مناطق کم‌برخوردار مشهد انتخاب شده بود و فعالیت‌های تبلیغی و جهادی و خدمت‌رسانی خود را به مردم ارائه می‌کرد.

صدای پای بهار در خانه ایتام

در آستانه نوروز و بانیکنندیشی نیکو کاران بیش از ۴ هزار نفر صاحب لباس نو شدند

معصومه فرمانی کیا! «بیا از این طرف برویم. کفش‌های آن طرف قشنگ‌تر است». ببین رنگ آن روسری‌ها چقدر ملیح و ناز است! «این‌ها زمزمه‌هایی است که میان آن همه سروصدای خانواده‌هایی که برای تحویل لباس آمده‌اند به‌گوش می‌رسد. طبقه سوم ساختمان مؤسسه خبریه انصارالحججه^ع! این روزها شلوغ و پر هیاهوست، شبیه یک بازار کوچک اما پرجمعیت. بچه‌های مجموعه در تلاش‌اند تا همه آن‌هایی که میهمان امروز مجموعه هستند با رضایت خاطر اینجا را ترک کنند.

جفت وجور و آماد کردن پوشاکی که امسال هم به رسم هر سال در آستانه نوروز، میان ۴ هزار و ۶۷۵ نفر توزیع می‌شود آسان نیست، به زبان آوردنش هم سخت است.

توزیع لباس‌ها چند روز است که شروع شده و همه راهم درگیر کرده است. ذوق و اشتیاق بچه‌های کوچک از همه بیشتر است که بین آدم بزرگ‌ها می‌چرخند و پای هر میزی به تماشا کردن می‌ایستند. یکی از آن‌ها بدون اجازه عروسکی را برمی‌دارد، اما خیلی زود با صحبت‌های مادرش می‌فهمد باید آن را برگرداند. بچه‌های مجموعه باحوصله یکی از عروسک‌هایی را که دوست دارد، به دستش می‌دهند و راهی‌اش می‌کنند. انگار دنیا را به او داده‌اند. با شادی می‌دود تا اسباب بازی را به دیگران نشان دهد.

غرفه‌ها متعدد و زیادند، از توزیع نوشت افزار و اسباب بازی گرفته تاکت و شلوار و مانتو... برخی سخت‌پسندتر هستند و به همین خاطر انتخابشان کمی طول می‌کشد.

صافی قلب‌های آدم‌هایی که دل و جانشان برای این بچه‌ها می‌تبد به وضوح به چشم می‌آید. وقتی که باحوصله به همه حرف‌ها گوش می‌دهند و حتی برای انتخاب نوع و رنگ لباس کمکشان می‌کنند.

بچه‌های مجموعه تقسیم شده‌اند. یک عده غرفه دارند و لباس‌ها را ارائه می‌کنند و برخی هم نقش راهنما را دارند و خانواده‌ها را راهنمایی می‌کنند که از کجا شروع کنند و چه چیزهایی به آن‌ها تعلق می‌گیرد.

تنور احساسات گداز می‌گیرد، شوریدگی همه‌گیر می‌شود؛ نشان به این نشان که هیچ‌کس احساس خستگی نمی‌کند و همه بچه‌ها و دست‌اندرکاران مجموعه تلاش می‌کنند بچه‌های یتیم هم در سال جدید، نو ببوشند.

همه با احترام تمام رفتار می‌کنند و هرکس هر جوری بتواند، بذل محبت می‌کند. بیشتر خوش و بش‌ها با کودکان است که از خوشحالی سر از پا نمی‌شناسند. آدم‌هایی که در این مجموعه خدمت می‌کنند، اعتقاد دارند هیچ‌کس نباید دغدغه تنگ دستی داشته باشد.

چوب لباسی غرفه‌ها پر و خالی می‌شود و قفسه‌کفش‌ها هم، کودکان، نوجوان و بزرگ سالان، فرقی نمی‌کنند، همه با سلیقه خودشان لباس انتخاب می‌کنند.

ذوق بچه‌ها

وسط این شلوغی و هیاهو، با برخی‌ها هم‌کلام می‌شویم. چهار روزگی طاه‌ا برای مادرش یادآور تلخ‌ترین خاطره زندگی‌اش است؛ زیرا قلب همسرش ناگهان از کار می‌ایستد و برای همیشه آن‌ها را تنها می‌گذارد. یک زن جوان ۲۵ساله با یک بچه، نه‌توان کارکردن دارد و نه روی رفتن به خانه پدری و دست‌دراز کردن جلوی دوست‌و‌اشنا.

مادر طاه‌ا که در حین گفت‌وگو با ما حواسش به انتخاب لباس طاه‌ای ده‌ساله هم هست، به سلیقه و انتخاب طاه‌ا که چولو احترام می‌گذارد، می‌گوید واقعاً نمی‌دانم اگر این مجموعه کمک‌های خدمتگزاران آن نبود، باید چه می‌کردم.

برویچه‌های خبریه که کاپشن مشکی را به تن طاه‌ا می‌کنند، حسابی ذوق می‌کند. دلش نمی‌خواهد آن را بیرون بیاورد. مادرش می‌گوید بگذار عید بیاید با کفش و پیراهن تنت کنی. انگار قند توی دل بچه آب می‌شود.

مثل طاه‌ا خیلی‌های دیگر هستند. امیرمحمد و امیرحسین دو برادر هفت و ده‌ساله هستند که پدرشان را از دست داده‌اند و حالا کنار مادرشان زندگی می‌کنند و با مهربانی بچه‌های مؤسسه زندگی خوب و آرامی دارند. آن‌ها دوست دارند همه چیزهایی که دارند رنگ و مدل مشابه داشته باشد. پیراهن و شلوار و حتی طرح و شکل جورایشان.

زن هر بار روزهای اول مرگ همسر و قصه یتیمی دو دخترش را به خاطر می‌آورد. دلش می‌لرزد، تعریف می‌کند؛ زمستان سختی بود. وقتی یک بیماری سخت غافل‌گیرمان کرد، دو شوارت هم شد. در یک ماه همه چیز تمام شد و من بی‌پشت و پناه شدم. تا مدت‌ها نمی‌خواستم باور کنم او برای همیشه رفته است، اما برای مرگ هیچ چاره‌ای نیست. شوهرم کارگر ساختمان بود و خرجی‌مان به‌کاری که آن روز می‌کرد بسته بود. پس از مرگ او تا مدتی شوکه بودم، اما به لطف روزنه‌ای که آشنایی با این مؤسسه به زندگی‌مان بازکرد، روزگار را می‌گذرانیم. هیچ‌کس دست‌خالی از این مجموعه بیرون نمی‌رود. رفت و آمد از صبح زود شروع شده است و تا شب ادامه دارد.

ماه رمضان، ماه نیکوکاری است. شاید روزها و ایام دیگر سال آدم تکلیفش با خودش روشن نباشد یا بین روزمرگی‌ها کمتر فرصت فکرکردن به خوبی‌ها را داشته باشد، اما همه شما کاری از دستتان برمی‌آید. حالا و قتش است که با یک تیر دو نشان بزنید؛ بهار قرآن و طبیعت همراه هم می‌آیند. نگذارید این فرصت طلایی ازگفت برود.

عدد خبر

۷۰۰ جشن وصال

ایرنا مدیرکل دفتر برنامه ریزی و توسعه اجتماعی جوانان وزارت ورزش و جوانان گفت: بیش از هفتصد «جشن وصال» در سراسر کشور در شهرستان‌ها، به ویژه در شهرستان‌های محروم برگزار شده است. حجت الاسلام و المسلمین مهدی منتقی فر در نشست خبری «اولین فراخوان طراحی پوستر به مناسبت هفته ازدواج»، شعار این هفته را ازدواج آسان آسمانی اعلام کرد. وی با اشاره به اینکه این فراخوان دو بخش دارد، ادامه داد: بخش اول، طراحی پوستر (جشن وصال) است که در سطح ملی باید طراحی شود و از بهترین پوستر داوری شده برای جشنواره استفاده می‌کنیم. بخش دوم پوسترهای محتوایی حوزه ازدواج آسان است که اطلاع‌رسانی آن انجام می‌شود.

۱۴۱۰۰۰ پزشک

ایرنا معاون مرکز فناوری اطلاعات سازمان بیمه سلامت ایران از مشارکت بیش از ۱۴۱ هزار پزشک در نسخه‌نویسی الکترونیکی خبر داد و گفت: امسال نسبت به پارسل نسخه‌نویسی الکترونیکی ۳۰ درصد رشد داشته است. امیرحسین حبیبیان افزود: از ابتدای شروع نسخه‌نویسی الکترونیکی، حدود ۲۷۶ میلیون نسخه تجویزی الکترونیکی صادر شده و از سال ۱۴۰۰ تاکنون نیز روند رشدی پذیرفتنی داشته است. امسال میزان نسخه‌نویسی الکترونیکی بین ۱۱ تا ۱۲ میلیون نسخه در ماه نوسان داشته است.